

De markante universiteit

Citation for published version (APA):

de Wilt, H. G. J. (1999). *De markante universiteit*. (Nieuwjaarstoespraak TU/e; Vol. 1999). Technische Universiteit Eindhoven.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/1999

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

De markante universiteit

Nieuwjaarstoespraak
door
dr.ir. H.G.J. de Wilt
Voorzitter College van Bestuur
4 januari 1999

en

Bestuurlijke agenda 1999

Nieuwjaarstoespraak

'Na de betrekkelijke rust van de feestdagen wil ik u maar weer meteen confronteren met de onrust, die ons tegenwoordige leven kenmerkt en uitdagend maakt. Natuurlijk, de wereld is altijd in verandering geweest. Maar op het ogenblik gaan de veranderingen wel uitzonderlijk snel. Het lijkt erop dat 'versnelling' de constante factor is en dat daardoor de snelheid steeds toeneemt. Organisaties zijn genoodzaakt hierop in te spelen. Ze moeten voortdurend een glashelder beeld hebben van maatschappelijke ontwikkelingen, van beleid en gedrag van concurrenten en mogelijke partners en van hun eigen sterktes en zwaktes. Om te kunnen overleven moeten zij vervolgens zonder ophouden en in een intensieve en diepgaande dialoog met in- en externe betrokkenen keuzes maken ten aanzien van hun concurrentiekracht en zo hun strategische focus bepalen. Wat in het algemeen geldt, geldt ook voor universiteiten en dus ook voor onze eigen Technische Universiteit Eindhoven. Het aanbreken van een nieuw jaar is een goede aanleiding om daar eens bij stil te staan en een momentopname te maken van de veranderingsprocessen op het gebied van onderzoek, van onderwijs en van bestuur en beheer, waaraan wij samen binnen de TUE gestalte geven.

Zo'n momentopname maakt zichtbaar dat het profiel van onze universiteit steeds duidelijkere en meer onderscheidende contouren begint te krijgen. Onze TUE wordt markanter. We kiezen er in toenemende eensgezindheid voor een universiteit te zijn, die gekenmerkt wordt door een internationaal erkende, vooraanstaande positie op het gebied van wetenschappelijk technologisch onderzoek en door een nationaal dominante en internationaliserende positie op het gebied van technologisch ontwerpen. Het onderwijs aan onze universiteit is sterk verweven met de eigen onderzoeks-

en ontwerpactiviteiten en ontleent dan ook juist daaraan zijn waarde. Daarnaast onderscheidt het zich door de keuze voor een unieke eigen onderwijsaanpak, die inmiddels bekend staat als OGO, de afkorting van ontwerpgericht onderwijs. Het is vooral het fenomeen 'ontwerpen' dat onze technische universiteit positioneert ten opzichte van de algemene universiteiten. De combinatie van onderzoeksgedreven ontwerpen en onderwijs onderscheidt ons van het hoger beroepsonderwijs. Het zich ontwikkelende TUE-profiel wordt gecompleteerd door een sterke oriëntatie op en samenwerking met die takken van industrie en zakelijke dienstverlening die hun meerwaarde vooral ontleen aan het intensief benutten van hoogwaardige technologie. Het komende jaar zullen we het profiel van onze universiteit nog verder verhelderen door vast te leggen op welke technologiegebieden we vooral actief willen zijn en internationaal naam willen maken. Onderdeel van dit keuzeproces kan zijn het beëindigen of anders groeperen van bestaande activiteiten, alsook het starten van nieuwe activiteiten. Samen met deskundige derden zoeken we daarbij naar de kansrijke technologiedomeinen van de eenentwintigste eeuw.

Terugblikkend op het voorbije jaar constateer ik met vreugde dat de geboekte successen in lijn liggen met de uitgestippelde koers en passen in en vormgeven aan het zich ontwikkelende TUE-profiel. Zo kreeg onze onderzoeks- en ontwerppositie verder gestalte door onder meer de volgende wapenfeiten:

- De Minister van Onderwijs wees twee onderzoekscholen met de TUE als penvoerder aan als toponderzoekschool, te weten die op de terreinen fotonica en katalyse. Het gaat hier om twee van de zes Nederlandse toponderzoekscholen.

erkende de onderzoekscholen Business Engineering and Technology Application (BETA) en Polymeren (PTN), waardoor we nu penvoerder zijn van maar liefst negen door de KNAW erkende onderzoekscholen. Relatief nemen we hiermee in ons land een toppositie in.

- We beleefden verder de start op onze campus van het Europese onderzoeksinstituut Eurandom, een samenwerkingsverband van de TUE met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).
- Daarnaast ging eveneens op onze campus het Dutch Polymer Institute van start, een van de vier technologische topinstituten in ons land.
- En tot slot maakten we op onderzoeksgebied de oprichting mee van het Eindhoven Embedded Systems Institute, een instituut met de potentie van een technologisch topinstituut, actief gesteund door overheid en industrie.

Op onderwijsgebied kreeg het eigen gezicht van de TUE intussen ook geheel volgens planning meer gestalte. Ik noem u vier voorbeelden:

- Er was sprake van een geslaagde uitlevering van notebook-computers aan alle eerstejaars studenten bij de aanvang van het collegejaar 1998 – 1999. Alle eerste- en tweedejaars studenten beschikken nu over een notebook. De facultaire notebook-servicecentra gingen van start. En – wat nog belangrijker is - er kwam vaart in de ontwikkeling van in het onderwijs geïntegreerde toepassingen van moderne informatie- en communicatietechnologie. Daar is het immers allemaal om begonnen. We mogen in alle bescheidenheid stellen dat we op dit terrein nu echt voorop lopen in de wereld. De belangstelling van buitenlandse universiteiten voor onze aanpak groeit opmerkelijk.
- Het TUE-onderwijsconcept OGO (ontwerpgericht onderwijs) werd in 1998 succesvol uitgewerkt en

verhelderd. Een eerste serie OGO-projecten werd voorbereid en ging van start. Het geheel wordt inspirerend begeleid en gecoördineerd door de inmiddels aan onze universiteit verbonden onderwijskundige, professor Wijnen.

- Het onderwijsmanagement werd adequaat versterkt door het aanstellen van opleidingsdirecteuren voor alle ingenieursopleidingen. Het overleg tussen de opleidingsdirecteuren, belangrijk voor een samenhangend onderwijsbeleid, kwam goed op gang.
- De instroom van eerstejaars studenten groeide met meer dan 10 procent en dat voor het tweede jaar in successie. Daarmee was de TUE relatief de sterkste groeier van alle universiteiten.

De oriëntatie op en samenwerking met industrie en zakelijke dienstverlening kreeg in 1998 ook belangrijke nieuwe impulsen. Dat moge blijken uit de volgende voorbeelden:

- TNO Industrie startte haar activiteiten op onze campus, voorlopig nog in een tijdelijk gebouw, maar de eerste paal voor een nieuw gebouw ging de grond in.
- We slaagden erin de Universitaire Technologische Instituten te bundelen in één werkmaatschappij binnen de TUE Holding B.V. en koppelden de liaisonfunctie naar het midden- en kleinbedrijf aan dit gebundelde UTI.
- We beleefden verder de start van EUTECHPARK B.V., de werkmaatschappij die op de campus huisvesting en ondersteuning biedt aan inmiddels tientallen startende technologische ondernemingen met in totaal circa 150 medewerkers.
- Daarnaast ging EUFORCE B.V. van start, de werkmaatschappij waarmee de TUE zich nadrukkelijker presenteert als aanbieder op de kansrijke markt van 'continuing education'.
- En tot slot wisten we onze campus in hechte samenwerking met andere belanghebbende partijen succesvol te

kandideren als vestigingsplaats van een Twinning Center, een bedrijventermin voor startende ondernemers op het terrein van informatie- en communicatietechnologie. In afwachting van dit jaar te realiseren nieuwbouw zal het Eindhoven Twinning Center 8 februari aanstaande starten in tijdelijke huisvesting.

Voeg bij dit alles nog de versnelling van het masterplan voor de verbetering van de huisvesting van de universiteit met als belangrijk detail de nieuwe hoofdingang en de nieuwe huisvesting van het College van Bestuur en het beeld van een zich snel vernieuwende en versterkende universiteit met een eigen profiel wordt compleet. Een universiteit ook die meer zelfbewust naar buiten durft te treden. Kortom: een markante universiteit die gemaakt wordt door onderzoekers, ontwerpers, studenten en al diegenen die de primaire processen met hun persoonlijke ondersteuning mogelijk maken.

Het net begonnen nieuwe jaar zal vooral in het teken staan van verankering van de ingezette processen ter versterking van de positie van onze universiteit ten opzichte van concurrerende universiteiten en instellingen. Waar nodig zullen daarnaast nieuwe initiatieven worden genomen. Ik verwijs u wat dat betreft graag naar de bestuurlijke agenda voor 1999, die net als die voor het voorbije jaar weer tal van concrete actiepunten omvat. Ik noem u er enkele. We voeren net als twee jaar geleden een satisfactiepeiling uit onder de studenten. Daarnaast staan een systematische peiling en analyse gepland van de satisfactie onder onze medewerkers. Verder zal er een beoordelings- en honoreringssysteem worden ontwikkeld dat moet stimuleren dat het wetenschappelijk personeel niet alleen op grond van onderzoeksprestaties maar ook op basis van excellente onderwijsprestaties carrière kan maken. Op het terrein van de internationalisering van het onderwijs zal per faculteit een

toetsbare doelstelling worden afgesproken. En tot slot maak ik melding van de initiatieven op het gebied van ethiek en cultuur, die onze rol als universiteit zichtbaarder moeten maken in én buiten de regio.

Bij het verankeren van ingezette processen en het realiseren van nieuwe initiatieven zal het van steeds groter belang worden de samenhang tussen de ogenschijnlijk op zich zelf staande inspanningen en daaruit voort vloeiende successen zichtbaar te maken en deze te verbinden aan het profiel van de universiteit. Op die manier wordt zowel in- als extern duidelijker waar de TUE voor staat, waar zij in excelleert en in welke opzichten zij voor andere toonaangevende instellingen in de wereld een aantrekkelijke partner zou kunnen zijn.

Tot nu toe hebt u in mijn toespraak vooral de ietwat gedragen doch trotse toon van een bestuurder gehoord. Maar vooral ook als Henk de Wilt ben ik oprecht trots op de talloze activiteiten, die naast studie en werk worden ontplooid: op het winnen van een sport- of ontwerpwedstrijd danwel een wetenschapsquiz door studenten van onze universiteit, op het grandioze Sinterklaasfeest dat de personeelsvereniging jaarlijks organiseert, op individuele onderscheidingen die onze medewerkers ten deel vallen, op de positieve aandacht die we krijgen in de nationale en internationale pers.

Om alle structurele en persoonlijke successen van onze universiteit in onderlinge samenhang te kunnen verankeren en daardoor onze doelstellingen voor de langere termijn te kunnen verwezenlijken is het noodzakelijk, dat ieder van ons een bijdrage levert aan het uitdragen van ons profiel en van wat ons verder onderscheidt van concurrerende instellingen. Ik roep u op om net als ik met trots de aandacht te vestigen op de successen van individuen, groepen of eenheden binnen

de universitaire gemeenschap en die successen nadrukkelijk te koppelen aan de naam van onze Technische Universiteit Eindhoven. Wij zullen dit identiteitsgevoel bevorderen door dit jaar een spraakmakend huisstijlproject in uitvoering te nemen. Doel van dit alles is de nationale en internationale bekendheid van de TUE te bevorderen en tevens te stimuleren dat de kwaliteiten van onze universiteit naar waarde erkend worden. Alleen met een actieve en betrokken inzet van ons allen kan de TUE in de wereld de markante universiteit worden die zij in het belang van ieder van ons, studenten zowel als medewerkers, nastreeft te zijn.

Net als in het voorbije jaar zal er in 1999 dus weer veel van ieder van ons worden gevraagd, maar wat is er motiverender dan inspanningen beloofd te zien worden door het behalen van successen en het verkrijgen van erkenning.

In deze geest wenst het College van Bestuur u en allen die u dierbaar zijn een gezond en succesvol 1999 toe.'

Henk de Wilt

Bestuurlijke agenda 1999

Onderwijs en onderzoek

Profilering

Voortbouwend op de strategie-ontwikkeling in de afgelopen jaren zal de TUE in 1999 een onderscheidend eigen profiel vaststellen met als uitgangspunt een internationaal vooraanstaande onderzoek- en ontwerppositie op een beperkt aantal technologiedomeinen. Het TUE-onderwijs zal zijn meerwaarde vooral ontlenen aan die positie en aan de keuze voor het eigen Eindhovens onderwijsconcept OGO ('Ontwerpgericht onderwijs'). De TUE-missie zal leidraad zijn voor de toekomstige ontwikkeling van de universiteit en voor haar profilering naar buiten.

ICT in het onderwijs

Op basis van haar notebook-infrastructuur voert de TUE in 1999 een verdere integratie van ICT-middelen in het onderwijs uit. Faculteitoverstijgende projecten worden uitgevoerd die resultaten opleveren die voor meer opleidingen nuttig en gewenst zijn.

Implementatie OGO

In 1999 werkt de TUE op planmatige wijze aan de implementatie van het in 1998 in hoofdlijnen vastgelegde Eindhovense onderwijsmodel OGO ('Ontwerpgericht onderwijs') in de diverse ingenieursopleidingen. Daartoe starten in alle opleidingen projecten, die vanuit het instellingsniveau onderwijskundig worden ondersteund en gecoördineerd.

Performance-indicatoren onderwijs

Om te stimuleren dat wetenschappelijk personeel niet alleen op basis van onderzoeksprestaties maar ook op basis van

onderwijsprestaties carrière kan maken, worden performance-indicatoren ontwikkeld die het mogelijk moeten maken de persoonlijke onderwijskwaliteiten van medewerkers te beoordelen.

Satisfactiepeiling onder studenten

Medio 1999 houdt de TUE een tweede instellingsbrede satisfactiepeiling onder studenten. Daarin komen dit keer ook specifieke vragen aan de orde naar de ervaringen van eerste- en tweedejaars studenten met de integratie van moderne informatie- en communicatietechnieken in de onderwijsmethodiek via de introductie van notebook-computers. De resultaten van de peiling zullen worden vergeleken met die van 1997 en met de resultaten van externe peilingen (waaronder die van de Keuzegids Hoger Onderwijs).

Aansluiting VWO-TUE

De veranderingen in de bovenbouw van het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs nopen tot aanpassing van de onderwijsprogramma's van de ingenieursopleidingen en tot samenwerking met scholen voor VWO in de regio. De TUE kiest in deze voor een samenhangende en planmatige aanpak. Daartoe zal in 1999 een instellingsplan worden opgeleverd en in uitvoering genomen. Onderdeel is een conferentie van de opleidingsdirecteuren met rectores en decanen van toeleverende VWO-scholen over de aansluitingsproblematiek.

Duurzame ontwikkeling

Concrete maatregelen moeten ertoe leiden dat in 1999 evenwichtiger gespreid over alle ingenieurs-opleidingen studenten het onderwijsprogramma 'Technologie voor Duurzame Ontwikkeling (TDO)' volgen en het gelijknamige certificaat behalen.

Internationale kwaliteitsborging

De TUE zal in 1999 met een aantal toonaangevende technische universiteiten in Europa afspraken maken over onderlinge beoordeling en kwaliteitsborging van elkaars opleidingen.

Stan Ackermansinstituut

De koppeling van de TUE op het terrein van de ontwerpersopleidingen wordt verder uitgebouwd. Het Stan Ackermansinstituut (SAI) dat deze opleidingen verzorgt, zal een kwaliteitshandboek publiceren. Voor alle ontwerpers in opleiding wordt deelname aan de leergang professional development verplicht. Verder zal het SAI met meer bedrijven contracten afsluiten voor het opleiden van werknemers tot technologisch ontwerper. Deze cursisten voeren de ontwerp-opdracht in het kader van de opleiding uit in het bedrijf van hun werkgever. Doelstelling voor 1999 is tenminste 20 van deze cursisten.

Lerarenopleiding

De eerstegraads lerarenopleiding Natuurkunde zal in 1999 volledig indalen in de ingenieursopleiding Technische natuurkunde, de eerstejaars lerarenopleidingen Wiskunde en Scheikunde voor ruim de helft in respectievelijk de opleidingen Technische wiskunde en Scheikundige technologie. Dat betekent dat studenten al tijdens hun opleiding kiezen voor de afstudeervariant eerstegraads docent en daarop afgestemde vakken gaan volgen. Op deze wijze is de weg naar het leraarschap veel korter dan in de huidige situatie, waarin men pas aan de lerarenopleiding kan beginnen na afronding van de ingenieursopleiding. Een en ander past in het streven naar vergroting van het aantal ingenieurs vóór de klas in het VWO.

Herstructurering IPO

Teneinde de wetenschapsbeoefening op het terrein van mens-systeem interactie te versterken zal het onderzoekscentrum IPO in 1999 worden geherstructureerd, waarbij hechte verankering in de faculteiten voorop staat.

Electronic commerce

Onder de vlag van het Samenwerkingsorgaan Brabantse Universiteiten (SOBU) voert de TUE in 1999 samen met de Katholieke Universiteit Brabant een onderzoeksprogramma uit op het terrein van electronic commerce.

Internationalisering

Met elk van de faculteiten worden afspraken gemaakt over het realiseren van een duidelijk toetsbare doelstelling op het terrein van de nagestreefde verdere internationalisering van het onderwijs. Daarbij kan het gaan om zaken als aantallen stages of afstudeeropdrachten in het buitenland, aantallen uitwisselingen van studenten en aantallen buitenlandse AIO's.

Ethiek

Ethiek krijgt een prominentere plaats in het ingenieursonderwijs, zoals aanbevolen door de commissie Doorman. Verder wil de TUE het maatschappelijk debat over ethische aspecten van technologie stimuleren en zelf ook een actieve rol in dat debat spelen. Het is de bedoeling in 1999 een aantal publieke debatbijeenkomsten te organiseren.

Cultuur

Mede op basis van een reeks gesprekken met personen die een vooraanstaande positie hebben in de wereld van kunst en cultuur, zal de TUE in 1999 een beleidsnotitie opleveren met concrete plannen ter versterking van de wisselwerking tussen kunst, cultuur en universiteit.

Bedrijfsvoering

Satisfactiepeiling personeel

De TUE houdt in 1999 een instellingsbrede satisfactiepeiling onder haar personeelsleden. Daarbij gaat het onder meer om de mate waarin personeelsleden betrokken zijn c.q. zich betrokken voelen bij ingezette veranderingsprocessen, om de perceptie van de werkdruk en om de mate van tevredenheid over organisatie en arbeidsomstandigheden.

Functioneringsgesprekken

Wat het voeren van functioneringsgesprekken betreft verhoogt de TUE het ambitieniveau in 1999 van 30 naar 60 procent van alle medewerkers. Daarbij zullen opzet en verslaggeving van de gesprekken worden geüniformeerd.

Huisstijl

Begin 1999 worden beslissingen genomen over het in 1998 ontwikkelde concept voor een TUE-huisstijl. Daarna starten de uitwerking en vertaling van het concept naar concrete beeld- en informatiedragers en wordt begonnen met de ontwikkeling en implementatie van voorbeeld-materialen en bijpassende instructies.

Dienstverlening Facilitair Bedrijf

Het Facilitair Bedrijf zal met alle faculteiten meerjarige overeenkomsten sluiten over het door hen gewenste niveau van dienstverlening.

Informatie en communicatie

De interne dienstverlening op het terrein van informatie- en communicatietechnologie zal in belangrijke mate worden ingebed in de faculteiten zelf. Verder zal de TUE haar lange-termijn-beleid op informatie- en communicatiegebied in een nota vastleggen.

Financiële administratie

Het nieuwe financiële administratiesysteem ORCA zal medio 1999 volledig naar tevredenheid van de diverse gebruikers dienen te functioneren.

Millenniumproblematiek

Voor 1 november 1999 dienen alle mogelijke Millennium-problemen binnen de TUE te zijn opgelost.

Masterplan Huisvesting/Vastgoedmanagement

De TUE continueert in 1999 de versnelde uitvoering van haar Masterplan Huisvesting. In dat kader zal onder meer een financieringsplan gerealiseerd worden voor de renovatie van gebouwen voor de faculteit Bouwkunde en zal een programma van eisen worden vastgesteld voor het te realiseren nieuwe gemeenschappelijke Technologiegebouw voor een aantal faculteiten.

Kwalitatieve informatie onderwijs

Er wordt een systeem gerealiseerd dat op instellingsniveau bestuurlijke informatie genereert over de kwaliteit van het onderwijs op basis van decentrale onderwijsbeoordelingen.

Intranet alumni

Om de netwerking tussen universiteit en afgestudeerden en tussen afgestudeerden onderling te versterken zal de TUE een Intranet-voorziening opzetten voor alumni, die faciliteiten biedt voor informatie-ontsluiting, communicatie en dienstverlening.

Nummer één in sportfaciliteiten

De TUE wil in 1999 bij peilingen onder studenten een positie als nummer één verwerven ten opzichte van de andere Nederlandse universiteiten als het gaat om sportfaciliteiten. In dat kader staat onder meer de bouw van een eigen zwembad op de planning.

ARBO en milieuzorg

Begin 1999 zullen de uitgangspunten van het universitaire beleid ten aanzien van arbeidsomstandigheden en milieuzorg formeel worden vastgelegd. Daarmee liggen de normen vast waaraan de universiteit zich ter zake wenst te houden en worden aanknopingspunten geboden om projecten in het kader van het Masterplan Huisvesting te beoordelen op ARBO- en milieuzorg-criteria.

Onderzoek Informatie Systeem

In de loop van 1999 zal de in 1998 gestarte pilot met een nieuw Onderzoek Informatie Systeem in de faculteiten Wiskunde en informatica en Technologiemanagement worden afgerond. Daarna start de instellingsbrede implementatie van het systeem.

Holding TUE

In de loop van 1999 zullen twee nieuwe werkmaatschappijen worden opgericht.